

Дійсно, існують природні монополії, однак виробництво металів і труб до таких аж ніяк не відноситься. Крім того, ці галузі надзвичайно енергоємні, що ставить Україну в економічну залежність від Російської Федерації.

Серед зарубіжних транснаціональних фінансово-промислових груп (ТФПГ) найбільш активними в нашій країні є всі ті ж російські структури. За прогнозами експертів, вже в найближчі три роки обсяги їхніх інвестицій в економіку України можуть сягнути \$ 1 млрд [1].

У цих умовах великий український бізнес, не здатний проводити активну експансію на зовнішні ринки, проте перешкоджає так званій пасивній інтеграції вітчизняної економіки у світову господарську систему (коли іноземні компанії скуповують велику частину активів країни, як це відбувалося в Угорщині та інших центральноєвропейських державах). При цьому українські ФПГ вирішують відразу два завдання — залучають необхідний капітал і зберігають регульовану «ізоляцію» країни.

Оптимальними умовами розвитку ФПГ залишаються вступ України до Світової організації торгівлі і створення зон вільної торгівлі з Європейським Союзом і в рамках Єдиного Економічного Простору при збереженні політичної незалежності держави.

Список літератури

1. Українські фінансово-промислові групи в політико-економічних процесах. Аналітичний огляд [Електронний ресурс] / О. Сушко, О. Лісничук. — Режим доступу : <http://soskin.info/ea/2003/6/20030608.html>.

УДК 330.356.4

Т. В. Майорова,

канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри
банківських інвестицій,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

У царині сучасного глобального середовища з'явилися нові тенденції, які почали істотно впливати на розвиток національних інвестиційних процесів. Серед таких тенденцій найбільш важливими є концентрація інвестиційних потоків на основних напря-

мах світового технологічного розвитку та зростання інноваційного характеру капіталу, що обумовлює трансформацію структури інвестицій шляхом зростання частки вкладень в інтелектуальні цінності.

В сучасному світі єдиним резервом для глобального розвитку являється наука, котра здібна стати ключовим драйвером для ефективного пошуку відповідей на глобальні виклики. У спеціальній промові на 8-му Ялтинському форумі YES президент Держави Ізраїль Шимон Перес заявив: «Старий вид економіки базувався на акумуляції і збільшенні багатства. І економісти в своїх працях намагалися аналізувати, що може зробити людину багатого і, відповідно, щасливою. Але зараз такий аналіз вже неактуальний. Знання, а не матеріальні ресурси, не гроші, не вода, а саме знання визначають майбутнє світу», — підкреслив він — «Якщо бажаєте заглянути в майбутнє, не ходіть на біржі, ходіть у лабораторії» [1].

У зв'язку з цим, з особливою гостротою і актуальністю встає питання про нову структуру інвестиційного процесу, яка включає не дві — фінансову та виробничу, а три складові — фінансову, виробничу та інтелектуальну сфери, де в останній об'єктом інвестування виступає людський капітал.

Пріоритетне значення інтелектуального (людського) капіталу (знання, теорії, ідеї, проекти і т. д.), як головної продуктивної сили по відношенню до речового капіталу, пояснюється його постійним примноженням і не зношенням у процесі використання на відміну від позбавленого таких якостей речового (фізичного) капіталу.

Інвестування — це важлива передумова виробництва інтелектуального продукту, але ще не саме його виробництво, яке здійснюється в процесі діяльності, де власник цього капіталу виступає або об'єктом, або суб'єктом, або результатом впливу. Для формування і розвитку творчих здібностей одних лише інвестицій недостатньо. Зміст цього процесу — це не просто вкладення коштів і ресурсів, а усвідомлена і цілеспрямована діяльність самого носія цих якостей, домогосподарства і всього суспільства.

Людський капітал створюється як у суспільному секторі економіки за допомогою ринкового механізму, так і в особистому, в тому сенсі, що витрати праці і зусиль із саморозвитку та самовдосконалення грають вирішальну роль у цьому процесі. Але ці витрати неминуче включаються потім у суспільні витрати, як рух усього відтворювального процесу, бо накопичений запас знань, умінь та інших виробничих якостей людини може бути реалізо-

ваний і може отримати оцінку тільки в суспільстві за допомогою активної діяльності їх власника.

Людський капітал як об'єкт інвестування має ряд особливостей, що відрізняє його від інших об'єктів.

Наприклад, незважаючи на ризиковий характер, інтелектуальні інвестиції можуть дати найбільший дохід і соціальний ефект, коли в результаті їх реалізації створюються нові технології, новий продукт, розробляються нові способи організації виробництва, праці, маркетингової діяльності, виникають ноу-хау і т.п. Інтелектуальний капітал схильний не тільки фізичному та моральному зносу, але й здатний накопичуватися і множитися. Окрім того, такі інвестиції дають можливість збагатити досвід, знання технічного, економічного, адміністративного, фінансового характеру, затребуваність яких, у свою чергу, забезпечує значні переваги на всіх рівнях — країни, регіону, фірми, підприємця.

Таким чином, економічна сутність інтелектуальних інвестицій полягає в їх здатності здійснювати «прориви» в сфері відтворення капіталу з мінімальними витратами і швидкою віддачею вкладених коштів.

Для підвищення ролі інтелектуального (людського) капіталу в активізації інвестиційного процесу в Україні необхідно:

- ✓ переорієнтувати стратегії інвестиційного менеджменту на підвищення ролі саме інтелектуальної складової інвестиційних ресурсів, розробку і впровадження у виробничий процес нових інформаційно-комунікативних технологій, формування та розвитку інтелектуального капіталу;

- ✓ знизити інвестиційні та виробничі ризики за рахунок захисту прав власності;

- ✓ сформувати національну інноваційну систему, включаючи такі елементи, як інтегрована з вищою освітою система наукових досліджень і розробок, що гнучко реагує на запити з боку економіки, інжиніринговий бізнес, інноваційна інфраструктура, інститути ринку інтелектуальної власності, механізми стимулювання інновацій та ін.;

- ✓ сформувати потужний науково-технологічний комплекс, що забезпечує досягнення та підтримка лідерства України в наукових дослідженнях і технологіях за пріоритетними напрямками;

- ✓ розширити можливості реалізації порівняльних переваг України на зовнішніх ринках та використання можливостей глобалізації для залучення в країну капіталів, технологій і кваліфікованих кадрів;

✓ сприяти підвищенню конкурентоспроможності провідних галузей економіки шляхом використання механізмів приватно-державного партнерства, поліпшення умов доступу вітчизняних компаній до джерел довгострокових інвестицій, забезпечення галузей економіки високопрофесійними кадрами менеджерів, інженерів і робочою силою, підтримки експорту продукції з високою доданою вартістю і раціональної захисту внутрішніх ринків з урахуванням міжнародної практики в цій галузі.

Список літератури

1. Наука — єдиний резерв для глобального розвитку [Електронный ресурс] / Шимон Перес / — Режим доступа : <http://yes-ukraine.org/ua/news/ekonomika-mira-segodnya-polnostyu-globalizirovana-shimon-peres>

УДК 330.131.7

А. В. Максимова,

викладач кафедри банківської справи,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

МЕТОДИЧНІ ПРОБЛЕМИ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ В УКРАЇНІ

Кожен банк, як елемент банківської системи, підпадає під дію ризиків, які залежать від внутрішньої бізнес-моделі розвитку фінансової інституції та зовнішніх умов, що, в свою чергу, визначаються макроекономічною специфікою країни її походження та діяльності. У банківсько-орієнтованій системі, що історично формувалася в Україні найбільш суттєвим ризиком для банків, а отже системи в цілому, постає кредитний ризик, пов'язаний з втраченою кредитоспроможністю позичальників.

Кредитний ризик можна визначити як ймовірність втрат, пов'язаних з непередбачуваними змінами якості активів.

Стрес-тестування кредитного ризику найчастіше проводиться у формі *стрес-тестування ризику портфелю кредитів фізичних та юридичних осіб*. Специфіка кредитного ризику полягає в тому, що він не може бути пов'язаний із зміною одного параметру, як у випадку з валютним ризиком. Кількісно виміряти кумулятивний ефект множини факторів ризику — досить непросте завдання. При цьому, факторів ризику по різному себе поведуть при нормальних